

Στυλιανός Γ. Γώγος
Οικονομικός Αναλυτής
sgogos@eurobank.gr

Όλγα Κοσμά
Οικονομική Αναλύτρια
okosma@eurobank.gr

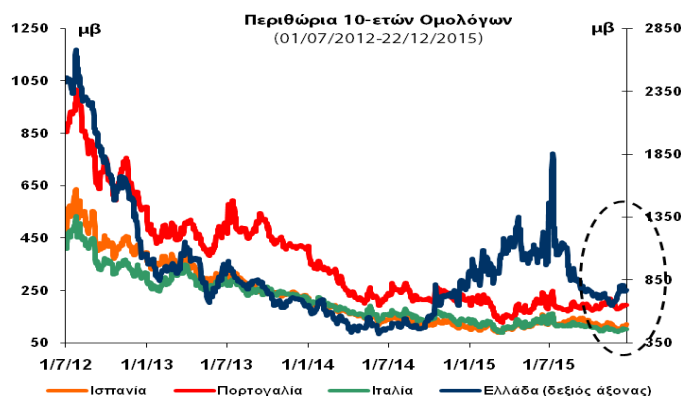
Οι συγγραφείς του φυλλαδίου 7ημέρες ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ εύχονται στους αναγνώστες τους καλά Χριστούγεννα.

ΠΗΡΑ ΜΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το παρόν εκδόθηκε από την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E ("Eurobank") και δεν επιτρέπεται να αναπαραχθεί, κατά οποιονδήποτε τρόπο, από τα πρόσωπα στα οποία αποστέλλεται. Οι πληροφορίες που παρέχονται δεν συνιστούν επενδυτική ή άλλη συμβουλή, δεν αποτελούν προσφορά αγοράς ή πώλησης ούτε πρόκληση για υποβολή προσφορών αγοράς ή πώλησης ή εν γένει προσφορά ή πρόκληση για κατάρτιση συναλλαγών επί των χρηματοπιστωτικών μέσων που αναφέρονται. Οι επενδύσεις που αναλύονται μπορεί να είναι ακατάλληλες για επενδυτές με κριτήρια του συγκεκριμένου επενδυτικού στόχους τους, τις ανάγκες τους, την επενδυτική εμπειρία τους και την οικονομική κατάστασή τους. Οι πληροφορίες που περιέχονται προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευθεί από την Eurobank. Οι απόψεις που διατυπώνονται ενδέχεται να μη συμπίπτουν με αυτές οποιουδήποτε μέλους της Eurobank. Καμία δήλωση ή διαβεβαίωση (ρητή ή σιωπηρή) δεν δίδεται όσον αφορά την ακρίβεια, πληρότητα, ορθότητα ή καταλληλότητα των πληροφοριών ή απόψεων, οι οποίες μπορεί να αλλάξουν χωρίς προειδοποίηση. Καμία απολύτως ευθύνη, με οποιονδήποτε τρόπο και αν δημιουργείται, δεν αναλαμβάνεται από την ούτε βαρύνει τη Eurobank ή τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή τα στελέχη της ή τους υπαλλήλους της όσον αφορά το περιεχόμενο του παρόντος. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν δεν καταρτίζονται ή εγκρίνονται από την Eurobank και εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις του συντάκτη τους και δε δεσμεύουν ούτε αντιπροσωπεύουν τις απόψεις και τη θέση της Eurobank.

Μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας και αύξηση των συνολικών ωρών απασχόλησης το 3^ο τρίμηνο 2015

- Η ετήσια μεταβολή της παραγωγικότητας της εργασίας, δηλαδή του πραγματικού ΑΕΠ ανά ώρα απασχόλησης, διαμορφώθηκε στο -4,42% το 3^ο τρίμηνο 2015 (από -1,04% το 2^ο τρίμηνο 2015). Αξίζει να σημειώσουμε πως αυτή η αρνητική μεταβολή ήταν η τρίτη υψηλότερη που έχει καταγραφεί από την αρχή της ελληνικής «μεγάλης ύφεσης», ήτοι 2^ο τρίμηνο 2008 (η πρώτη ήταν το 1^ο τρίμηνο 2011, -6,97%, και η δεύτερη το 1^ο τρίμηνο 2009, -6,13%).
- Από την άλλη πλευρά οι συνολικές ώρες απασχόλησης σημείωσαν αύξηση (σε όρους ετήσιας μεταβολής) για 4^ο συνεχές τρίμηνο. Πιο αναλυτικά, ο ρυθμός μεταβολής ήταν 3,50% το 3^ο τρίμηνο 2015 (από 2,34% το 2^ο τρίμηνο 2015). Αυτό το μέγεθος προήλθε από την ενίσχυση της απασχόλησης (σε όρους απόμων) 1,88%, και από την αύξηση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο 1,62%.
- Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, δηλαδή αναλύοντας τα μακροοικονομικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας υπό το πρίσμα της προσφοράς, παρατηρούμε ότι η ύφεση του 3^{ου} τριμήνου 2015, -0,92%, ήταν προϊόν μείωσης της παραγωγικότητας της εργασίας και όχι συρρίκνωσης των ωρών απασχόλησης. Τουναντίον, η τελευταία μεταβλητή κατέγραψε αύξηση και αντιστάθμισε σε σημαντικό βαθμό την πτώση του πραγματικού ΑΕΠ.
- Το μέτρο του περιορισμού στην κίνηση κεφαλαίων, δηλαδή η κυρίαρχη αρνητική διαταραχή του 3^{ου} τριμήνου 2015, δύναται να ερμηνεύσει την πτώση της παραγωγικότητας της εργασίας μέσω των παρακάτω διαύλων: 1^{ον} υποεκμετάλλευση του παραγωγικού συντελεστή του φυσικού κεφαλαίου (π.χ. μείωση ωρών χρήσης μηχανημάτων λόγω ακύρωσης παραγγελιών), 2^{ον} μείωση της αποτελεσματικότητας του θεσμού της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης και αύξηση του κόστους συναλλαγών (π.χ. για την πραγματοποίηση του ίδιου μεγέθους συναλλαγών όπως αυτού πριν από τους ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις έπρεπε να καταναλώσουν περισσότερο χρόνο λόγω της προσαρμογής τους σε νέους τρόπους συναλλαγών (πλαστικό χρήμα)), και 3^{ον} χειρότερηση των όρων εμπορίου (π.χ. το σχετικό κόστος των εισαγωγών αυξήθηκε). Οι προαναφερθέντες παράγοντες είναι πιθανόν να «εμπεριέχονται» στη μειωμένη παραγωγικότητα της εργασίας που παρατηρούμε στα στοιχεία του 3^{ου} τριμήνου 2015. Ωστόσο θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι εν λόγω υποψήφιες ερμηνευτικές μεταβλητές χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.
- Στο πεδίο των προσφάτως δημοσιευμένων στοιχείων έχουμε να αναφέρουμε τα εξής: 1^{ον} το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (ΙΤΣ) διαμορφώθηκε στα €314,2 εκατ (πλεόνασμα) τον Οκτώβριο 2015 (ετήσια μεταβολή +€770,3 εκατ), 2^{ον} ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία σημείωσε ετήσια πτώση -18,86% τον Οκτώβριο 2015, και 3^{ον} το ποσοστό των μακροχρονίων ανέργων (τουλάχιστον 12 μήνες) σημείωσε οριακή αύξηση το 3^ο τρίμηνο 2015 από 73,1% σε 73,7%.

Πηγή: Bloomberg

Υπό πρίσμα της προσφοράς, η ύφεση της ελληνικής οικονομίας το 3^ο τρίμηνο 2015, -0,92%, σηματοδεύτηκε από μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας (σε όρους ωρών εργασίας) -4,42%, και αύξηση των συνολικών ωρών απασχόλησης 3,50%. Η τελευταία μεταβολή προήλθε από την ενίσχυση της απασχόλησης (σε όρους ατόμων) 1,88% και την αύξηση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο 1,62%. Η κυρίαρχη αρνητική διαταραχή του 3^{ου} τριμήνου 2015, ήτοι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων, δύναται να ερμηνεύσει την μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας μέσω των εξής διαύλων: 1^ο υποεκμετάλλευση του παραγωγικού συντελεστή του φυσικού κεφαλαίου, 2^ο μείωση της αποτελεσματικότητας του θεσμού της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης, και 3^ο χειροτέρευση των όρων εμπορίου, ήτοι αύξηση του σχετικού κόστους των εισαγωγών (αρνητική διαταραχή στην προσφορά).

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η ευρωπαϊκή στατιστική υπηρεσία (Eurostat), η παραγωγικότητας της εργασίας, δηλαδή ο λόγος του πραγματικού ΑΕΠ ως προς τις συνολικές ώρες απασχόλησης, σημείωσε πτώση -4,42% - σε όρους ετήσιας μεταβολής - το 3^ο τρίμηνο 2015 (βλέπε Σχήμα 1).¹ Συνεπώς, κατά μέσο όρο, κάθε ώρα απασχόλησης του 3^{ου} τριμήνου 2015 παρήγαγε μικρότερη ποσότητα αγαθών και υπηρεσιών σε σχέση με το αντίστοιχο μέγεθος του 3^{ου} τριμήνου 2014. Αξίζει να σημειώσουμε ότι η προαναφερθείσα αρνητική μεταβολή ήταν η τρίτη υψηλότερη από την αρχή της ελληνικής «μεγάλης ύφεσης», ήτοι 2^ο τρίμηνο 2008. Παρατηρώντας το Σχήμα 1 βλέπουμε ότι η υψηλότερη πτώση της παραγωγικότητας της εργασίας καταγράφηκε το 1^ο τρίμηνο 2011, -6,97%, ενώ η δεύτερη μεγαλύτερη ήταν το 1^ο τρίμηνο 2009, -6,13%.

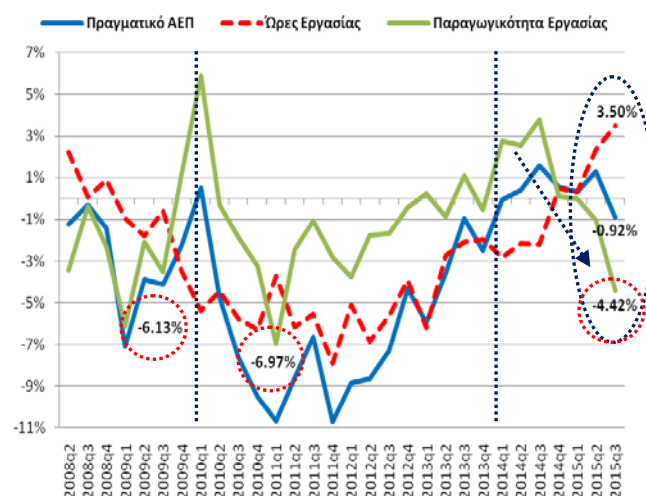
Από την άλλη πλευρά, για το ίδιο χρονικό διάστημα (3^ο τρίμηνο 2015), οι συνολικές ώρες απασχόλησης κατέγραψαν σημαντική αύξηση 3,50%.² Αυτή η μεταβολή ήταν προϊόν δύο παραγόντων: 1^ο ο αριθμός των απασχολούμενων σημείωσε ετήσια αύξηση 1,88%, και 2^ο η ένταση της χρήσης του παραγωγικού συντελεστή της εργασίας, όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στον αριθμό των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο, ενισχύθηκε 1,62% (βλέπε Σχήμα 2).³

¹ Ο προσεκτικός αναγνώστης θα παρατηρήσει ότι στο προηγούμενο τεύχος του φυλλαδίου 7ημέρες ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (τεύχος 147, 11/12/2015) παρουσιάσαμε ένα παρόμοιο Σχήμα (αριθμός 4) με το Σχήμα 1 του παρόντος φυλλαδίου. Η διαφορά τους έγκειται στο εξής στοιχείο: στο Σχήμα 4 του προηγούμενου φυλλαδίου χρησιμοποιήσαμε τη χρονολογική σειρά της παραγωγικότητας της εργασίας (κάναμε μια προσέγγιση, δεν είχε δημοσιευτεί) σε όρους ατόμων απασχόλησης ενώ σε αυτό το τεύχος χρησιμοποιούμε την αντίστοιχη σειρά σε όρους ωρών απασχόλησης (η οποία δημοσιεύτηκε). Στην περίπτωση που οι ώρες ανά απασχολούμενο παραμένουν σταθερές, οι ποσοστιαίες μεταβολές των δύο προαναφερθέντων σειρών ταυτίζονται.

² Οι όροι ώρες απασχόλησης και ώρες εργασίας αποτελούν το ίδιο μέγεθος.

³ Ο υπολογισμός της ετήσιας μεταβολής του αριθμού των απασχολούμενων δεν έγινε με άμεσο τρόπο, δηλαδή χρησιμοποιώντας τη

Σχήμα: 1 Πραγματικό ΑΕΠ, Ώρες Εργασίας και Παραγωγικότητα (ετήσιοι ποσοστιαίοι, %, ρυθμοί μεταβολής)

Πηγή: (α) Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), (β) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (γ) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) η παραγωγικότητα της εργασίας ορίζεται ως ο λόγος του πραγματικού ΑΕΠ ως προς το συνολικό αριθμό ωρών εργασίας.

Η ενίσχυση της απασχόλησης - σε αριθμό ατόμων - μπορεί να εξηγηθεί από τη σχετικά καλή οικονομική επίδοση της εγχώριας τουριστικής βιομηχανίας το 3^ο τρίμηνο 2015. Η αύξηση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο είναι πιθανόν να οφείλεται στο μέτρο του περιορισμού της κίνησης κεφαλαίων. Η εν λόγω διαταραχή δύναται να οδήγησε πολλές ελληνικές επιχειρήσεις στο να στραφούν σε εγχώριους παραγωγούς αγαθών και υπηρεσιών με σκοπό την κάλυψη αναγκών τους οι οποίες πριν την εφαρμογή του μέτρου του ελέγχου κίνησης κεφαλαίων ικανοποιούνταν μέσω εισαγωγών. Συνεπακόλουθα οι εγχώριοι παραγωγοί αναγκάστηκαν να αυξήσουν την παραγωγή ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους (π.χ. ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής σημείωσε ετήσια αύξηση 4,09% και 2,86% τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο αντίστοιχα) μέσω αύξησης των ωρών εργασίας των ατόμων που ήδη απασχολούσαν. Είναι γνωστό πως στη βραχυχρόνια περίοδο δεν είναι εύκολο ή ακόμα και δυνατό για τις επιχειρήσεις να μεταβάλουν τον παραγωγικό συντελεστή του φυσικού κεφαλαίου. Συνεπώς μια πιθανή αύξηση της παραγωγής θα πρέπει να ικανοποιηθεί μέσω της εντατικοποίησης της χρήσης του παραγωγικού συντελεστή της εργασίας.

Οστόσο υπάρχει και η άποψη ότι το προαναφερθέν μέτρο, οδήγησε ακριβώς σε αντίθετα αποτελέσματα, δηλαδή σε μείωση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο.

χρονολογική σειρά της απασχόλησης. Ο υπολογισμός έγινε μέσω της αφαίρεσης της ετήσιας μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ από το αντίστοιχο μέγεθος της παραγωγικότητας της εργασίας (σε όρους ατόμων απασχόλησης). Αν χρησιμοποιήσουμε τα μηνιαία στοιχεία της χρονολογικής σειράς της απασχόλησης (έρευνα εργατικού δυναμικού, στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.) η ετήσια μεταβολή του 3^{ου} τριμήνου 2015 διαμορφώνεται στο 1,84% (αρκετά κοντά στο 1,88% που υπολογίσαμε με έμμεσο τρόπο).

Πίνακας 1: Πραγματικό ΑΕΠ, Απασχόληση, Ώρες Εργασίας ανά Απασχολούμενο, Συνολικές Ώρες Εργασίας και Παραγωγικότητα

	Υ	Ε	Η/Ε	Η	Υ/Η
	(1) = (2) + (3) + (5)	(2)	(3)	(4) = (2) + (3)	(5)
	Πραγματικό ΑΕΠ	Απασχόληση	Ώρες Εργασίας ανά Απασχολούμενο	Ώρες Εργασίας	Παραγωγικότητα Εργασίας
Έτος	Μέσος Όρος (Μ.Ο) Ετήσιων Ποσοστιαίων, %, Μεταβολών Τεσσάρων Τριμήνων				
1996	2.83	-0.60	-0.06	-0.66	3.49
1997	4.46	-0.38	-0.09	-0.47	4.93
1998	3.99	4.37	-0.10	4.26	-0.27
1999	3.07	-0.02	-0.06	-0.08	3.15
2000	3.92	0.38	0.06	0.44	3.48
2001	4.20	0.36	-0.26	0.09	4.11
2002	3.92	2.49	-0.45	2.05	1.88
2003	5.80	1.46	-0.04	1.42	4.38
2004	5.11	2.45	-0.54	1.92	3.19
2005	0.60	0.92	2.52	3.44	-2.83
2006	5.67	1.89	-0.50	1.38	4.28
2007	3.27	1.37	-0.69	0.68	2.59
2008	-0.29	1.28	-0.29	0.99	-1.28
2009	-4.34	-0.59	-1.11	-1.70	-2.64
2010	-5.33	-2.43	-3.04	5.46	0.14
2011	-9.16	-6.78	0.94	-5.83	-3.33
2012	-7.28	-6.23	0.86	-5.37	-1.90
2013	-3.25	-3.55	0.30	-3.24	-0.01
2014	0.63	0.10	-1.78	-1.68	2.31
2015*	0.23	1.57	0.47	2.05	-1.82

* Για το 2015 χρησιμοποιούμε το μέσο όρο των τριών πρώτων τριμήνων

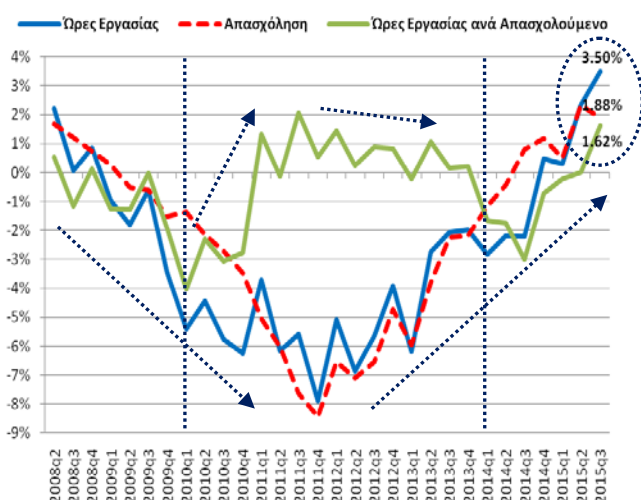
Περίοδος	Μέσοι Όροι (Μ.Ο) Περιόδων, 1996-2015, 1996-2007, 2008-2015				
Μ.Ο	0.90	-0.10	-0.19	-0.29	1.19
1996-2015					
Μ.Ο	3.90	1.22	-0.02	1.21	2.70
1996-2007					
Μ.Ο	-3.60	-2.08	-0.46	-2.53	-1.07
2008-2015					
Τρίμηνο	Ετήσιες Ποσοστιαίες, %, Μεταβολές				
2014Q1	-0.04	-1.15	-1.66	-2.81	2.77
2014Q2	0.39	-0.43	-1.74	-2.17	2.56
2014Q3	1.58	0.81	-3.01	-2.21	3.79
2014Q4	0.57	1.18	-0.72	0.47	0.10
2015Q1	0.30	0.52	-0.22	0.30	0.00
2015Q2	1.30	2.32	0.02	2.34	-1.04
2015Q3	-0.92	1.88	1.62	3.50	-4.42

Πηγές: (α) Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), (β) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (γ) Eurobank Research.

Σημείωση: (α) ως παραγωγικότητα της εργασίας ορίζουμε το λόγο ανάμεσα στο πραγματικό ΑΕΠ και τις συνολικές ώρες εργασίας, (β) χρησιμοποιώντας τις χρονολογικές σειρές του πραγματικού ΑΕΠ και της παραγωγικότητας της εργασίας - σε όρους ωρών εργασίας και ατόμων απασχόλησης - εξαγάγουμε τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της απασχόλησης, των ωρών εργασίας και ως εκ τούτου των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο, (γ) οι τιμές στη στήλη με το πραγματικό ΑΕΠ δεν συμπίπτουν ακριβώς με αυτές του ετήσιου ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης. Αυτή η απόκλιση οφείλεται στο γεγονός ότι τα 4 τρίμηνα του έτους δεν έχουν τον ίδιο συντελεστή στάθμισης στη διαμόρφωση του ετήσιου ΑΕΠ.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι τα στοιχεία που παρουσιάζουμε είναι αθροιστικά, δηλαδή αφορούν το σύνολο της οικονομίας. Οι εν λόγω χρονολογικές δείχνουν αύξηση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο. Αυτό δεν σημαίνει ότι η συγκεκριμένη μεταβολή ήταν ομοιόμορφη (ποιοτικά και ποσοτικά) σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Στην περίπτωση που διερευνήσουμε τα μικροοικονομικά στοιχεία, δηλαδή ώρες εργασίας κατά κλάδο, είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα εντοπίσουμε τομείς στους οποίους οι ώρες εργασίας ανά απασχολούμενο σημείωσαν ετήσια πτώση το 3^ο τρίμηνο 2015. Σε γενικές γραμμές μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι η αύξηση των ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο που σημειώθηκε το 3^ο τρίμηνο 2015 χρήζει περαιτέρω ανάλυσης.

Σχήμα: 2 Ώρες Εργασίας, Απασχόληση και Ώρες Εργασίας ανά Απασχολούμενο (ετήσιοι ποσοστιαίοι, %, ρυθμοί μεταβολής)

Πηγή: (α) Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), (β) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (γ) Eurobank Research.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι υπό το πρίσμα της προσφοράς, η ύφεση $-0,92\%$ του 3^{ου} τριμήνου 2015 ήταν προϊόν μείωσης της παραγωγικότητας της εργασίας και όχι συρρίκνωσης των ωρών απασχόλησης. Τουναντίον, η τελευταία μεταβλητή κατέγραψε αύξηση και αντιστάθμισε σε σημαντικό βαθμό την πτώση του πραγματικού ΑΕΠ.

Τι είδους ερμηνεία μπορούμε να δώσουμε στη μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας; Το γεγονός ότι η εν λόγω μεταβολή συμπίπτει χρονικά με την αρνητική διαταραχή του μέτρου του περιορισμού στην κίνηση κεφαλαίων μας οδηγεί στο να θέσουμε ως υποψήφιους ερμηνευτικούς παράγοντες μεταβλητές οι οποίες επηρεάστηκαν από το συγκεκριμένο μέτρο και συσχετίζονται αρνητικά – τουλάχιστον σε θεωρητικό επίπεδο – με την παραγωγικότητα της εργασίας. Αυτοί δύνανται να είναι: 1^ο υποκεμετάλλευση του παραγωγικού συντελεστή του φυσικού κεφαλαίου (π.χ. μείωση ωρών χρήσης μηχανημάτων λόγω ακύρωσης παραγγελιών), 2^ο μείωση της αποτελεσματικότητας του θεσμού της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης και αύξηση του κόστους συναλλαγών (π.χ. για την πραγματοποίηση του ίδιου μεγέθους συναλλαγών όπως αυτού πριν από τους ελέγχους στην

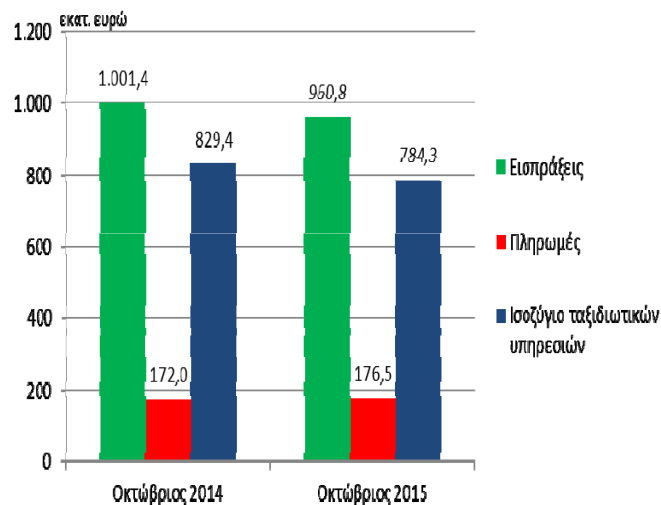
κίνηση κεφαλαίων, τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις έπρεπε να καταναλώσουν περισσότερο χρόνο λόγω της προσαρμογής τους σε νέους τρόπους συναλλαγών (πλαστικό χρήμα)), και 3^ο χειροτέρευση των όρων εμπορίου (π.χ. το σχετικό κόστος των εισαγωγών αυξήθηκε). Οι προαναφερθέντες παράγοντες είναι πιθανόν να «εμπεριέχονται» στη μειωμένη παραγωγικότητα της εργασίας που παρατηρούμε στα στοιχεία του 3^{ου} τριμήνου 2015. Ωστόσο θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι εν λόγω ερμηνευτικές μεταβλητές χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.

Τέλος αξίζει να αναφέρουμε πως για μια πλήρη παρουσίαση του διαχωρισμού του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης σε όρους απασχόλησης, ωρών εργασίας ανά απασχολούμενο και παραγωγικότητας της εργασίας από το 1996 μέχρι σήμερα παραθέτουμε τον Πίνακα 1. Πραγματοποιώντας μια περιγραφική ανάλυση έχουμε να αναφέρουμε τα εξής: 1^ο ο υψηλός μέσος ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης $3,90\%$ της περιόδου 1996-2007 ήταν προϊόν αυξημένης παραγωγικότητας της εργασίας $2,70\%$ (μέσος όρος ετήσιας μεταβολής) και ενίσχυσης των συνολικών ωρών απασχόλησης $1,21\%$. Η τελευταία μεταβολή προήλθε από την αύξηση $1,22\%$ του αριθμού των απασχολουμένων. Η ένταση χρήσης του παραγωγικού συντελεστή της εργασίας ήταν σχεδόν στάσιμη ($-0,02\%$). 2^ο ο αρνητικός $-3,60\%$ μέσος ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης της περιόδου 2008-2015 (για το 2015 χρησιμοποιούμε τα τρία πρώτα τρίμηνα) ήταν αποτέλεσμα της μείωσης των συνολικών ωρών απασχόλησης $-2,53\%$ αλλά και πτώσης της παραγωγικότητας της εργασίας $-1,07\%$. Οι συνολικές ώρες απασχόλησης κινήθηκαν πτωτικά κυρίως λόγω μείωσης $-2,08\%$ του αριθμού των απασχολουμένων.

Τον Οκτώβριο 2015 το ταξιδιωτικό ισοζύγιο ήταν πλεονασματικό κατά 784 εκατ. ευρώ ($-5,4\%$ σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2014), με τις καθαρές ταξιδιωτικές εισπράξεις να αντισταθμίζουν κατά $59,8\%$ το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών. Οι καθαρές εισπράξεις συνέβαλαν κατά $66,8\%$ στο σύνολο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες. Κατά τη διάρκεια της περιόδου Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2015, το πλεόνασμα του ταξιδιωτικού ισοζυγίου διαμορφώθηκε στα 11.858 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση $5,0\%$ σε σχέση την αντίστοιχη περίοδο του 2014.

Τον Οκτώβριο 2015 το ταξιδιωτικό ισοζύγιο παρουσίασε πλεόνασμα της τάξεως των 784 εκατ. ευρώ, έναντι 829 εκατ. ευρώ τον αντίστοιχο μήνα του 2014 (βλέπε Σχήμα 3). Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις διαμορφώθηκαν στα 961 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά $4,1\%$ σε σχέση με το Οκτώβριο του 2014. Κατά τον ίδιο μήνα, αύξηση σημείωσαν οι ταξιδιωτικές πληρωμές ($+2,6\%$), στα 177 εκατ. ευρώ. Η μείωση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά $4,7\%$, καθώς οι αφίξεις αυξήθηκαν οριακά κατά $0,7\%$. Οι καθαρές εισπράξεις από την παροχή ταξιδιωτικών υπηρεσιών αντιστάθμισαν το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών (κατά $59,8\%$), συμβάλλοντας με ποσοστό $66,8\%$ στο σύνολο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες.

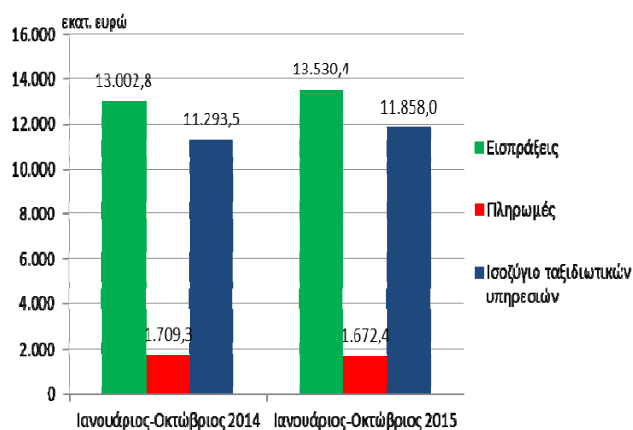
Σχήμα 3: Ταξιδιωτικό Ισοζύγιο, Οκτώβριος 2015

Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος, (β) Eurobank Research.

Συνολικά για την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου (βλέπε Σχήμα 4), το ταξιδιωτικό ισοζύγιο ήταν πλεονασματικό κατά 11.858 εκατ. ευρώ έναντι πλεονάσματος 11.294 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου του 2014 (+5,0%). Συγκεκριμένα, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 528 εκατ. ευρώ (+4,1%), ενώ οι ταξιδιωτικές πληρωμές μειώθηκαν κατά την εν λόγω χρονική περίοδο (-37 εκατ. ευρώ ή -2,2%). Η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων κατά 4,1% οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των αφίξεων κατά 7,9%, καθώς η μέση δαπάνη ανά ταξίδι μειώθηκε κατά 3,4%. Κατά τους πρώτους δέκα μήνες του έτους, οι καθαρές εισπράξεις από την παροχή ταξιδιωτικών υπηρεσιών αντιστάθμισαν κατά 93,3% το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών, συνεισφέροντας κατά 70,5% στο σύνολο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες.

Σχήμα 4: Ταξιδιωτικό Ισοζύγιο, Ιανουάριος-Οκτώβριος 2015

Πηγή: (α) Τράπεζα της Ελλάδος, (β) Eurobank Research.

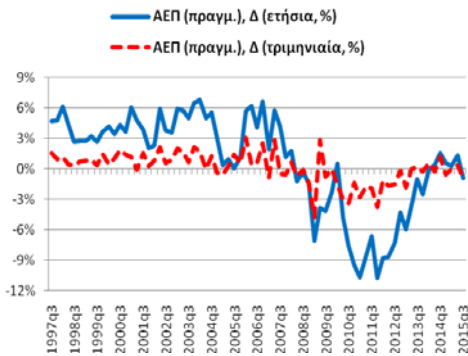
Πίνακας Α1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Μεταβλητή: Πραγματικό ΑΕΠ, μεταβολές (%), μη εποχ. προσαρμ. για γογ%, εποχ. προσαρμ. για αα%

Για το 3^ο τρίμηνο (2015) ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης ήταν της τάξης του **-0,92%** (1,30%, 2015q2 και 1,58%, 2014q3). Η αντίστοιχη **τριμηνιαία % μεταβολή** ήταν της τάξης του **-0,89%** (0,32%, 2015q2 και 1,17%, 2014q3).

Βασικά Στατιστικά Στοιχεία
Πραγμ. ΑΕΠ Δ (ετήσια, %)

Συνολική Περίοδος: 1997q3-2015q3

Υποπερίοδος: 2009q1-2015q3

Περίοδος: 1997q3- 2015q3
Στοιχεία: Τριμηνιαία
Μέσος Όρος: 0,72%
Διάμεσος: 1,95%
Μέγιστο: 6,85% (2004q1)
Ελάχιστο: -10,37% (2011q4)

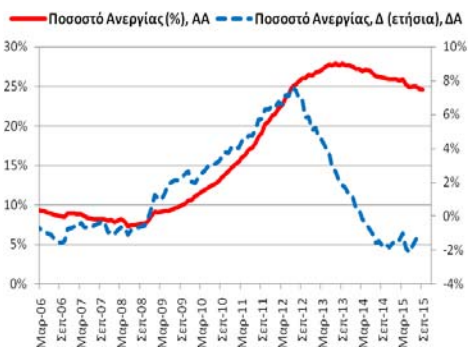
Σημείωση: Δ = μεταβολή
Δημοσίευση: 27/11/2015
Επομ. δημ.: 12/2/2016
(εκτιμήσεις), 29/2/2016
(προσωρινά στοιχεία)

Μεταβλητή: Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία)

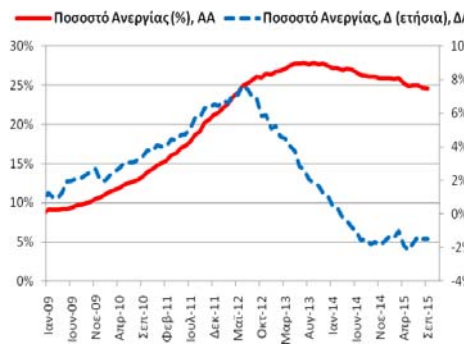
Για το μήνα **Σεπτέμβριο (2015)** το ποσοστό **ανεργίας** διαμορφώθηκε στο **24,62%** (24,69%, 8/2015 και 26,09%, 9/2014) και η αντίστοιχη **ετήσια μεταβολή ήταν -1,47 ΠΜ** (-1,50 ΠΜ, 8/2015 και -1,80 ΠΜ, 9/2014). Ο αριθμός των **απασχολούμενων** ανέρχεται στα **3,627 εκ** άτομα (3,620 εκ, 8/2015 και 3,551 εκ, 9/2014) ενώ ο αριθμός των **ανέργων** ανέρχεται στα **1,184 εκ** άτομα (1,187 εκ, 8/2015 και 1,253 εκ 9/2014).

Βασικά Στατιστικά Στοιχεία
Ποσοστό Ανεργίας

Συνολική Περίοδος: 3/2006-9/2015

Υποπερίοδος: 1/2009-9/2015

Περίοδος: 3/2006 - 9/2015
Στοιχεία: Μηνιαία
Μέσος Όρος: 16,84%
Διάμεσος: 14,75%
Μέγιστο: 27,89% (9/2013)
Ελάχιστο: 7,30% (5/2008)

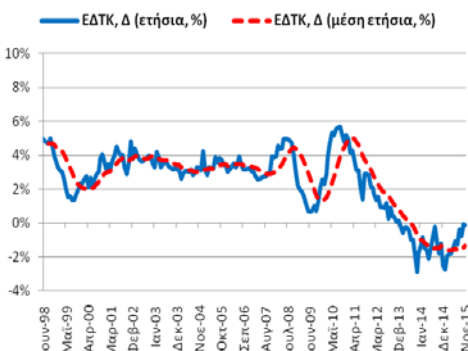
Σημείωση: Δ = μεταβολή,
AA = αριστερός άξονας,
ΔA = δεξιός άξονας,
ΠΜ = ποσοστ. μοναδ.
Δημοσίευση: 10/12/2015
Επομ. δημ.: 7/1/2016

Μεταβλητή: Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), ετήσια μεταβολή (%)

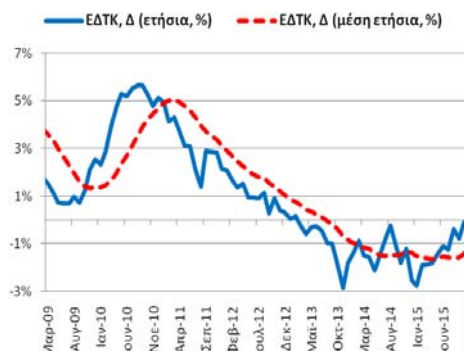
Για το μήνα **Νοέμβριο (2015)** η ετήσια μεταβολή (%) του **ΕνΔΤΚ** ήταν στο **-0,12%** (-0,09%, 10/2015 και -1,22%, 11/2014) και η αντίστοιχη **μέση ετήσια μεταβολή ήταν στο -1,34%** (-1,43%, 10/2015 και -1,33%, 11/2014). Για τον ίδιο μήνα η ετήσια μεταβολή (%) του **Εθνικού ΔΤΚ** ήταν στο **-0,74%** (-0,92%, 10/2015 και -1,25%, 11/2014) και η αντίστοιχη **μέση ετήσια μεταβολή ήταν στο -1,94%** (-1,98%, 10/2015 και -1,23%, 11/2014).

Βασικά Στατιστικά Στοιχεία
ΕνΔΤΚ, Δ (ετήσια, %)

Συνολική Περίοδος: 6/1998-11/2015

Υποπερίοδος: 3/2009-11/2015

Περίοδος: 6/1998 - 11/2015
Στοιχεία: Μηνιαία
Μέσος Όρος: 2,43%
Διάμεσος: 3,04%
Μέγιστο: 5,66% (9/2010)
Ελάχιστο: -2,86% (11/2013)

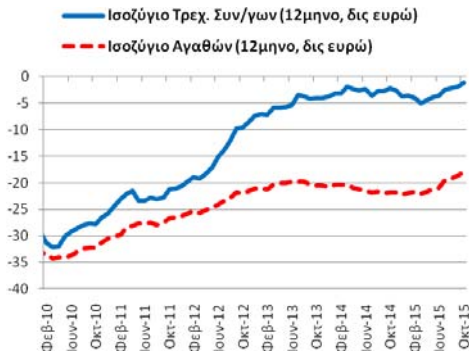
Σημείωση: Δ = μεταβολή
Δημοσίευση: 10/12/2015
Επομ. δημ.: 13/1/2016

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), (β) Eurobank Research.

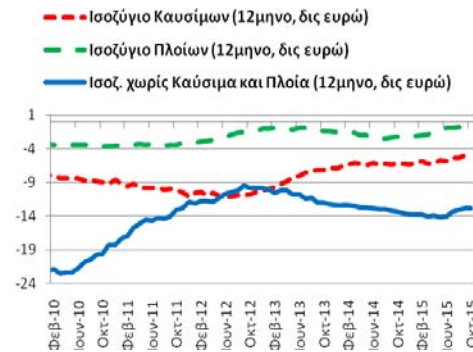
Πίνακας Α2: Εξωτερικός Τομέας (άθροισμα περιόδου 12 μηνών)

Συγκεντρωτικά Ισοζύγια (2/2010-10/2015)

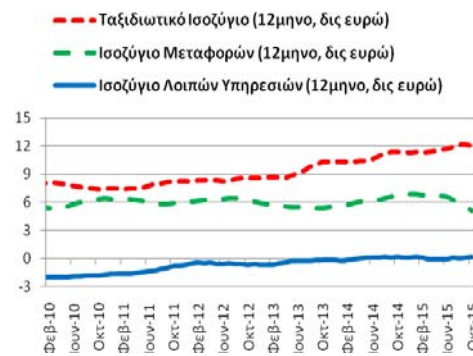
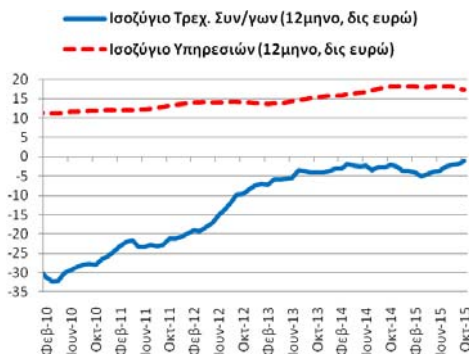
Ισοζύγιο: Αγαθών (καυσίμων, πλοίων, χωρίς καύσιμα και πλοία)

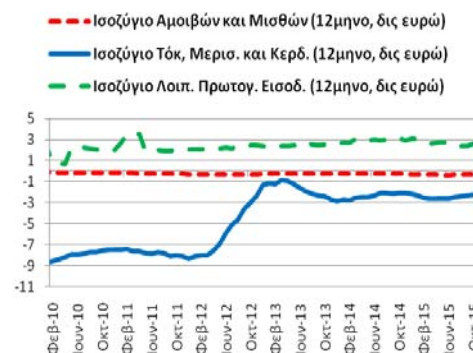
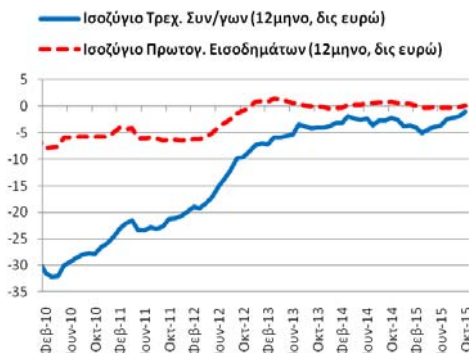
Επί μέρους Ισοζύγια (2/2010-10/2015)

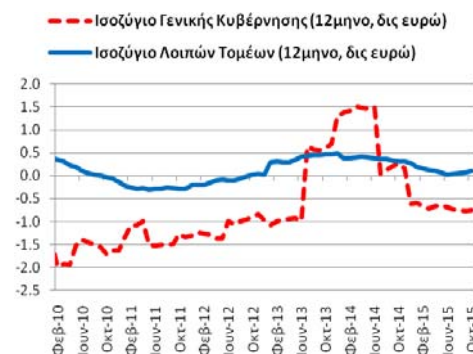
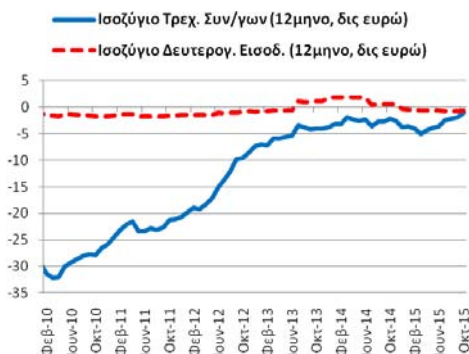
Ισοζύγιο: Υπηρεσιών (ταξιδιωτικό, μεταφορών και λοιπών υπηρεσιών)

Ισοζύγιο: Πρωτογενών Εισοδημάτων (αμοιβ. & μισθ., τόκων, μερισμ. & κερδ., και λοιπ. πρωτογ. εισοδ.)

Ισοζύγιο: Δευτερογενών Εισοδημάτων (γενικής κυβέρνησης και λοιπών τομέων)

Δημοσίευση: 21/12/2015

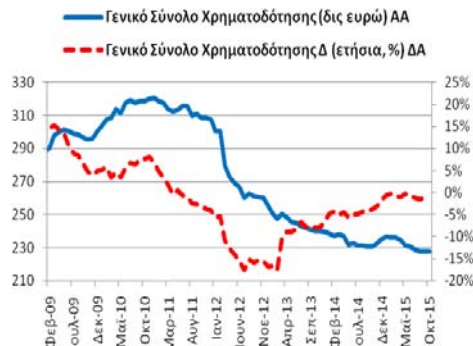
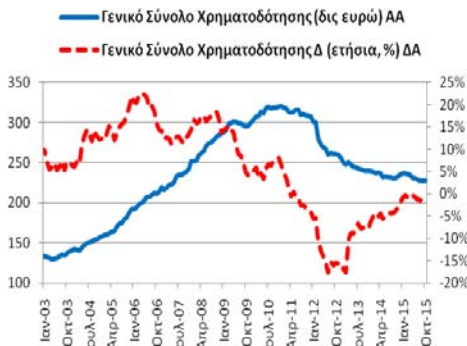
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **τρεχουσών συναλλαγών** διαμορφώθηκε στα **-1,09 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: -1,86 και 11/2013-10/2014: -2,18).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **αγαθών** διαμορφώθηκε στα **-17,90 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: -18,62 και 11/2013-10/2014: -21,78).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **υπηρεσιών** διαμορφώθηκε στα **17,38 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: 17,67 και 11/2013-10/2014: 18,24).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **ταξιδιωτικό** διαμορφώθηκε στα **12,08 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: 12,12 και 11/2013-10/2014: 11,38).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **πρωτογενών εισοδημάτων** διαμορφώθηκε στα **0,07 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: -0,22 και 11/2013-10/2014: 0,79).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **τόκων, μερισμάτων και κερδών** διαμορφώθηκε στα **-2,24 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: -2,32 και 11/2013-10/2014: -2,10).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **δευτερογενών εισοδημάτων** διαμορφώθηκε στα **-0,65 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: -0,69 και 11/2013-10/2014: 0,57).
- Για το διάστημα **Νοεμβρίου 2014 - Οκτωβρίου 2015** το ισοζύγιο **γενικής κυβέρνησης** διαμορφώθηκε στα **-0,75 δις ευρώ** (10/2014-9/2015: -0,77 και 11/2013-10/2014: 0,26).

Πίνακας Α3: Χρηματοδότηση της Ελληνικής Οικονομίας από εγχώρια ΝΧΙ εκτός της ΤτΕ

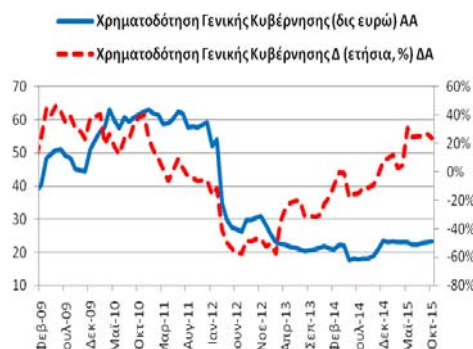
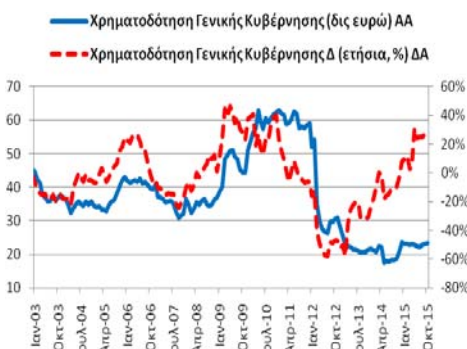
Συνολική Περίοδος: 1/2003-10/2015

Υποπερίοδος: 2/2009-10/2015

Δημοσίευση: 26/11/2015

Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (υπόλοιπα)

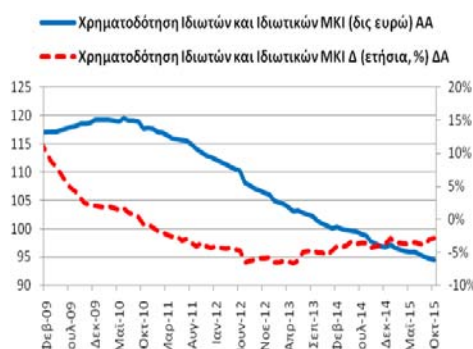
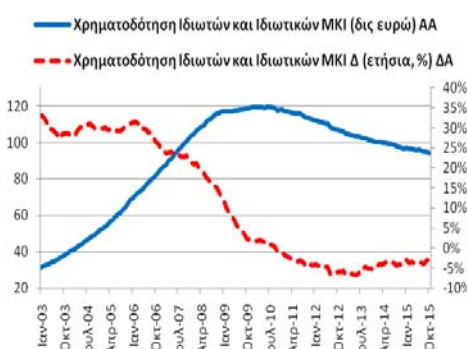
- Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) το **γενικό σύνολο** της χρηματοδότησης ανήλθε στα **227,87 δις ευρώ** (9/2015: 227,95 δις ευρώ και 10/2014: 230,95 δις ευρώ).
- Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-1,33%** (9/2015: -1,16% και 10/2014: -3,80%).

Χρηματοδότηση Γενικής Κυβέρνησης (υπόλοιπα)

- Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) η χρηματοδότηση της **γενικής κυβέρνησης** ανήλθε στα **23,36 δις ευρώ** (9/2015: 23,18 δις ευρώ και 10/2014: 18,82 δις ευρώ).
- Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **24,09%** (9/2015: 26,99% και 10/2014: -9,60%).

Χρηματοδότηση Ιδιωτικών Επιχειρήσεων (υπόλοιπα)

- Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) η χρηματοδότηση των **ιδιωτικών επιχειρήσεων** ανήλθε στα **96,52 δις ευρώ** (9/2015: 96,59 δις ευρώ και 10/2014: 101,58 δις ευρώ).
- Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-4,99%** (9/2015: -4,48% και 10/2014: -2,67%).

Χρηματοδότηση Ιδιωτών και Ιδιωτικών μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων (υπόλοιπα)

- Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) η χρηματοδότηση των **ιδιωτών και των ΙΜΚΙ** ανήλθε στα **94,52 δις ευρώ** (9/2015: 94,69 δις ευρώ και 10/2014: 97,30 δις ευρώ).
- Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-2,85%** (9/2015: -3,16% και 10/2014: -4,02%).

Πίνακας Α4: Καταθέσεις και Ρέπος των μη ΝΧΙ στα Εγχώρια ΝΧΙ εκτός της ΤτΕ

Συνολική Περίοδος: 1/2003-10/2015

Υποπερίοδος: 2/2009-10/2015

Δημοσίευση: 26/11/2015

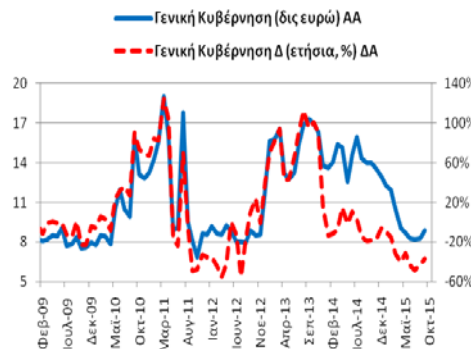
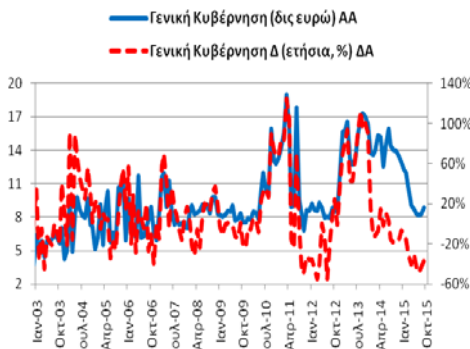
Γενικό Σύνολο Καταθέσεων και Ρέπος (υπόλοιπα)

■ Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) το **γενικό σύνολο** (κάτοικοι εσωτερικού, λοιπών χωρών ευρωζώνης και μη κάτοικοι ζώνης ευρώ) των καταθέσεων (και ρέπος) ανήλθε στα **157,80 δις ευρώ** (9/2015: 158,91 δις ευρώ και 10/2014: 213,37 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-26,04%** (9/2015: -25,82% και 10/2014: 0,20%).

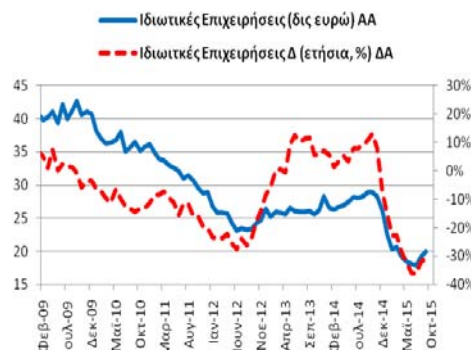
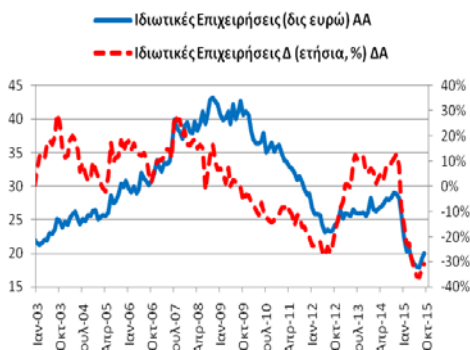
Καταθέσεις και Ρέπος Γενικής Κυβέρνησης (υπόλοιπα)

■ Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) οι καταθέσεις (και ρέπος) της **γενικής κυβέρνησης** ανήλθαν στα **8,62 δις ευρώ** (9/2015: 8,87 δις ευρώ και 10/2014: 13,97 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-38,26%** (9/2015: -36,35% και 10/2014: -17,80%).

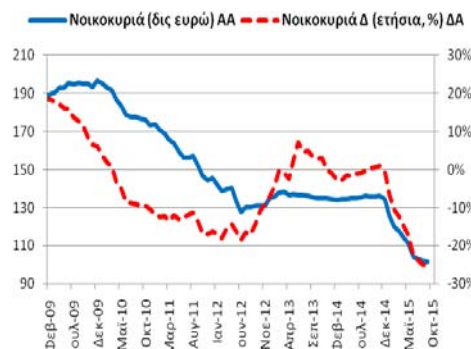
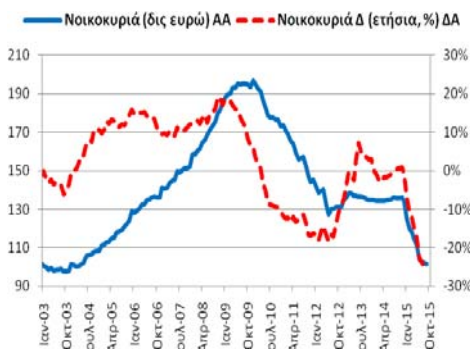
Καταθέσεις και Ρέπος Ιδιωτικών Επιχειρήσεων (υπόλοιπα)

■ Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) οι καταθέσεις (και ρέπος) των **ιδιωτικών επιχειρήσεων** (ασφαλιστικές, λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μη χρηματοπιστωτικές) ανήλθαν στα **19,85 δις ευρώ** (9/2015: 19,99 δις ευρώ και 10/2014: 28,90 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-31,29%** (9/2015: -30,92% και 10/2014: 12,96%).

Καταθέσεις και Ρέπος Νοικοκυριών και Ιδιωτικών μη Κερδοσκοπικών Ιδρυμάτων (υπόλοιπα)

■ Για το μήνα **Οκτώβριο** (2015) οι καταθέσεις (και ρέπος) των **νοικοκυριών και ΙΜΚΙ** ανήλθαν στα **101,23 δις ευρώ** (9/2015: 101,68 δις ευρώ και 10/2014: 135,60 δις ευρώ).

■ Η **ετήσια ποσοστιαία μεταβολή** ήταν της τάξης του **-25,35%** (9/2015: -25,13% και 10/2014: 0,59%).

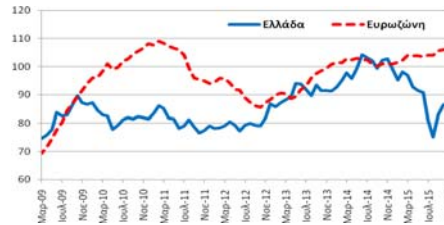
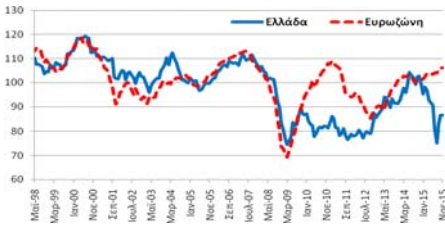
Πίνακας Α5: Δείκτες Εμπιστοσύνης, Ελλάδα και Ευρωζώνη

Συνολική Περίοδος: 5/1998-11/2015

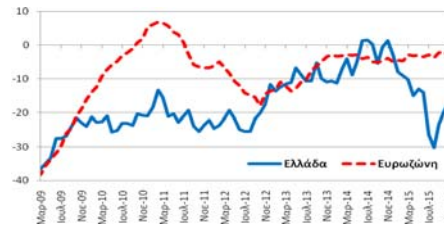
Υποπερίοδος: 3/2009-11/2015

Δημοσίευση: 27/11/2015

Οικονομικό Κλίμα – Συγκεντρωτικός Δείκτης Εμπιστοσύνης

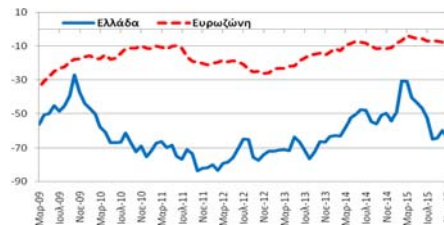
Βιομηχανία – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 40%)

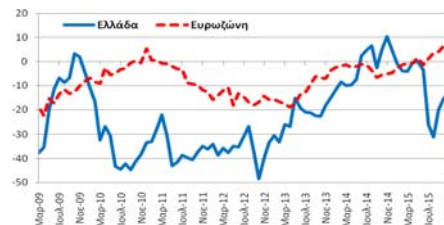
Υπηρεσίες – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 30%)

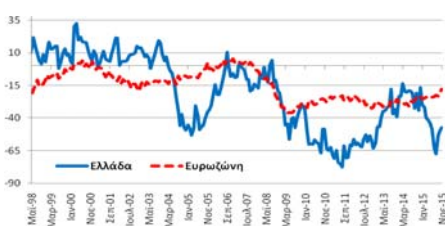
Καταναλωτές – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 20%)

Λιανικό Εμπόριο – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 5%)

Κατασκευές – Δείκτης Εμπιστοσύνης (Στάθμιση: 5%)

■ Για το μήνα **Νοέμβριο** (2015) ο δείκτης **οικονομικό κλίματος** (86,5 μονάδες) **παρέμεινε σταθερός** σε σχέση με τον **Οκτώβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -16,3 μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

■ Για το μήνα **Νοέμβριο** (2015) ο δείκτης εμπιστοσύνης στη **βιομηχανία** (-16,6 μονάδες) **βελτιώθηκε** κατά 3,0 μονάδες σε σχέση με τον **Οκτώβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -17,9 μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

■ Για το μήνα **Νοέμβριο** (2015) ο δείκτης εμπιστοσύνης στις **υπηρεσίες** (-15,4 μονάδες) **επιδεινώθηκε** κατά -1,1 μονάδες σε σχέση με τον **Οκτώβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -37,0 μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

■ Για το μήνα **Νοέμβριο** (2015) ο δείκτης εμπιστοσύνης των **καταναλωτών** (-64,1 μονάδες) **επιδεινώθηκε** κατά -4,5 μονάδες σε σχέση με τον **Οκτώβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -14,2 μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

■ Για το μήνα **Νοέμβριο** (2015) ο δείκτης εμπιστοσύνης στο **λιανικό εμπόριο** (-12,8 μονάδες) **βελτιώθηκε** κατά 2,5 μονάδες σε σχέση με τον **Οκτώβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -23,1 μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

■ Για το μήνα **Νοέμβριο** (2015) ο δείκτης εμπιστοσύνης στις **κατασκευές** (-47,0 μονάδες) **βελτιώθηκε** κατά 2,4 μονάδες σε σχέση με τον **Οκτώβριο** και **επιδεινώθηκε** κατά -12,8 μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του **προηγούμενου έτους**.

Πίνακας Α6 : Βασικά Μακροοικονομικά - Μικροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας														
Ενημέρωση: 23/12/2015														
Μεταβλητές	Στοιχ.	Πηγή	Παράθεση	Εποχ. Διόρθ.	Τελευταία Παρατήρηση	Παρατήρηση Προηγούμενης Περιόδου	Παρατηρήσεις Παρελθόντων Ετών							
Βασική Επισκόπηση														
Πραγμ. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	q	(1), (7)	Δ (yoγ, %)	-	-0.92%	2015q3	1.30%	2015q2	1.58%	2014q3	-0.96%	2013q3	-7.31%	2012q3
Πραγμ. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			Δ (qoa, %)	Ναι	-0.89%		0.32%		1.17%		0.17%		-1.51%	
Πραγμ. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	γ		δισ ευρώ		185.51	2014	184.31	2013	190.39	2012	205.39	2011	226.03	2010
Ποσοστό Ανεργίας	m		%	Ναι	24.62%	Σεπ-15	24.69%	Αυγ-15	26.09%	Σεπ-14	27.89%	Σεπ-13	26.05%	Σεπ-12
Εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			Δ (yoγ, %)	-	-0.74%	Νοε-15	-0.92%	Οκτ-15	-1.25%	Νοε-14	-2.85%	Νοε-13	0.97%	Νοε-12
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			Δ (yoγ, %)	-	-0.12%		-0.09%		-1.22%		-2.86%		0.41%	
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	q		Δ (yoγ, %)	-	-1.38%	2015q3	-0.93%	2015q2	-0.64%	2014q3	-3.48%	2013q3	-0.18%	2012q3
Σύνολο Πραγμ. Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος														
Πραγμ. Ιδιωτική Κατανάλωση (Νοικοκυριά και ΜΚΙΕΝ)	q	(1), (7)	Δ (yoγ, %)	-	-0.64%	2015q3	2.42%	2015q2	-0.77%	2014q3	-1.92%	2013q3	-7.91%	2012q3
Πραγμ. Δημόσια Κατανάλωση				-	0.40%		-1.47%		-3.51%		-0.25%		-14.61%	
Πραγμ. Επενδύσεις (Ιδιωτικές και Δημόσιες)				-	-13.59%		-1.51%		2.05%		-5.40%		-31.98%	
Πραγμ. Εξαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)				-	-10.01%		2.62%		7.22%		6.88%		-0.89%	
Πραγμ. Εισαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)				-	-20.10%		-3.38%		5.91%		6.98%		-16.95%	
Αποτελεσματικότητα														
Πραγμ. Παραγωγικότητα της Εργασίας (ανά άτομο)	q	(4), (7)	Δ (yoγ, %)	-	-2.80%	2015q3	-1.02%	2015q2	0.78%	2014q3	1.28%	2013q3	-0.78%	2012q3
Πραγμ. Παραγωγικότητα της Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)				-	-4.42%		-1.04%		3.79%		1.11%		-1.68%	
Ονομαστικό Μοναδ. Κόστος Εργασίας (ανά άτομο)				-	-2.42%		-3.97%		-2.72%		-6.05%		-4.55%	
Ονομαστικό Μοναδ. Κόστος Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)				-	-2.66%		-3.44%		-2.25%		-5.38%		-3.77%	
Αγορά Εργασίας														
Απασχολούμενοι	m	(1), (7)	χιλ άτομα	Ναι	3626.70	Σεπ-15	3619.87	Αυγ-15	3550.83	Σεπ-14	3505.12	Σεπ-13	3610.95	Σεπ-12
Άνεργοι					1184.35		1186.78		1253.16		1355.68		1272.19	
Εργατικό Δυναμικό					4811.05		4806.66		4803.99		4860.81		4883.15	
Μη Ενεργός Πληθυσμός					3266.30		3274.22		3319.77		3313.45		3345.81	
Αγορά Ακινήτων														
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	q	(2), (7)	Δ (yoγ, %)	-	-6.09%	2015q3	-4.97%	2015q2	-6.98%	2014q3	-10.18%	2013q3	-12.56%	2012q3
Συνολική Οικοδομική Δραστηριότητα (αριθμός αδειών)	m	(1), (7)		-	-3.5%	Σεπ-15	-11.4%	Αυγ-15	-11.2%	Σεπ-14	-14.4%	Σεπ-13	-60.4%	Σεπ-12
Βιομηχανία και Εμπόριο														
Δείκτης Υπευθύνων Παραγγελιών (PMI)	m	(6), (7)	ΜΔ	Ναι	48.1	Νοε-15	47.3	Οκτ-15	49.1	Νοε-14	49.2	Νοε-13	41.8	Νοε-12
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	(1), (7)		Δ (yoγ, %)	-	-1.88%	Οκτ-15	2.86%	Σεπ-15	-0.02%	Οκτ-14	-6.11%	Οκτ-13	4.47%	Οκτ-12
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία				-	-18.86%		-14.23%		5.03%		-10.06%		19.15%	
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο				-	-5.17%	Σεπ-15	-3.84%	Αυγ-15	-0.96%	Σεπ-14	-6.27%	Σεπ-13	-10.41%	Σεπ-12
Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο				-	-3.20%		-2.06%		-0.03%		-5.22%		-11.83%	
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο	q	(1), (7)	Δ (yoγ, %)	-	-11.23%	2015q3	-3.26%	2015q2	1.18%	2014q3	-11.13%	2013q3	-9.12%	2012q3
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον Τομέα των Αυτοκινήτων				-	-9.73%		10.06%		19.89%		-5.17%		-32.41%	
Εξωτερικά Τομείς														
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (Α+Β+Γ+Δ)	12m	(2), (7)	δισ ευρώ	-	-1.09	Οκτ-15	-1.86	Σεπ-15	-2.18	Οκτ-14	-4.02	Οκτ-13	-9.60	Οκτ-12
Α. Εμπορικό Ισοζύγιο (Α1+Α2+Α3)				-	-17.90		-18.62		-21.78		-20.51		-21.95	
Α1. Καυσίμων				-	-4.49		-5.02		-6.25		-7.14		-10.81	
Α2. Πλοίων				-	-0.58		-0.72		-2.20		-1.35		-1.37	
Α3. Χωρίς Καύσιμα και Πλοία				-	-12.82		-12.87		-13.34		-12.02		-9.77	
Β. Ισοζύγιο Υπηρεσιών (Β1+Β2+Β3)				-	17.38		17.67		18.24		15.50		14.07	
Β1. Ταξιδιωτικό				-	12.08		12.12		11.38		10.28		8.55	
Β2. Μεταφορών				-	5.14		5.44		6.72		5.39		6.21	
Β3. Λοιπών Υπηρεσιών				-	0.17		0.12		0.13		-0.17		-0.69	
Γ. Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων (Γ1+Γ2+Γ3)				-	0.07		-0.22		0.79		-0.08		-0.84	
Γ1. Αμοιβών και Μισθών				-	-0.28		-0.31		-0.25		-0.25		-0.28	
Γ2. Τόκων, Μεριμάτων και Κερδών				-	-2.24		-2.32		-2.10		-2.36		-2.99	
Γ3. Λοιπών Πρωτογενών Εισοδημάτων				-	2.59		2.40		3.14		2.52		2.43	
Δ. Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων (Δ1+Δ2)				-	-0.65		-0.69		0.57		1.07		-0.88	
Δ1. Γενικής Κυβέρνησης				-	-0.75		-0.77		0.26		0.61		-0.89	
Δ2. Λοιπών Τομέων				-	0.10		0.07		0.31		0.46		0.02	
Δημοσιονομικά Στοιχεία (Γενική Κυβέρνηση)														
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ	γ	(1), (7)	%	-	-3.5%	2014	-12.3%	2013	-8.7%	2012	-10.2%	2011	-11.10%	2010
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ				-	0.4%		-8.3%		-3.7%		-3.0%		-5.20%	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ				-	177.1%		175.0%		156.9%		171.3%		146.0%	
Κυβέρνηση (Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού)														
Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)	-	(5), (7)	δισ ευρώ	-	44.95	Νοε-15	39.76	Οκτ-15	34.29	Σεπ-15	30.77	Αυγ-15	26.87	Ιουλ-15
Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)				-	46.25		41.86		36.34		34.92		30.82	
Απόκλιση-Έσοδα				-	-1.31		-2.11		-2.05		-4.15		-3.94	
Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)				-	46.18		37.73		36.20		31.87		27.71	
Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)				-	49.26		40.89		40.08		36.61		32.19	
Απόκλιση-Δαπάνες				-	-3.07		-3.17		-3.88		-4.74		-4.48	
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)				-	4.35		4.53		3.07		3.80		3.71	
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)				-	2.65		2.42		1.27		3.26		2.99	
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Π)				-	-1.24		-0.79		-1.90		-1.10		-0.84	
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Σ)				-	-3.00		-2.88		-3.74		-1.69		-1.38	
Επιτόκια Αναφοράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας														
Δευκόλυση Αποδοχής Καταθέσεων	-	(2), (7)	%	-	-0.30%	3/12/14	-0.20%	10/9/14	-0.10%	11/6/14	0.00%	13/11/14	0.00%	8/5/13
Δημοπρασίες Σταθερού Επιτοκίου	-			-	0.05%		0.05%		0.15%		0.25%		0.50%	
Δευκόλυση Οριακής Χρηματοδότησης	-			-	0.30%		0.30%		0.40%		0.75%		1.00%	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου και Τραπεζικά Επιτόκια														
Απόδοση Τίτλων Ελληνικού Δημοσίου (10 Έτη)	m	(2), (7)	%	-	7.41%	Νοε-15	7.81%	Οκτ-15	8.10%	Νοε-14	8.41%	Νοε-13	17.20%	Νοε-12
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (νέων)				-	0.62%	Οκτ-15	0.69%	Σεπ-15	1.23%	Οκτ-14	1.90%	Οκτ-13	2.79%	Οκτ-12
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (νέων)				-	5.08%		4.79%		5.35%		5.61%		5.76%	
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (υφιστάμενων)				-	0.67%		0.73%		1.45%		2.21%		2.86%	
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (υφιστάμενων)				-	5.05%		5.07%		5.26%		5.65%		5.83%	
Χρηματοδότηση														
Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	δισ ευρώ	-	227.87	Οκτ-15	227.95	Σεπ-15	230.95	Οκτ-14	240.07	Οκτ-13	260.83	Οκτ-12
Α. Γενική Κυβέρνηση				-	23.36		23.18		18.82		20.82		30.55	
Β. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις				-	96.52		96.59		101.58		104.36		109.60	
Γ. Ιδιώτες και ΙΜΚΙ				-	94.52		94.69		97.30		101.37		106.83	
Δ. Αγρότες, Έλευθ. Επαγγελματίες και Ατομικές Επιχ.				-	13.48		13.49		13.25		13.51		13.85	
Καταθέσεις και Ρέπος														
Σύνολο Καταθέσεων και Ρέπος (Α+Β+Γ)	m	(2), (7)	δισ ευρώ	-	157.80	Οκτ-15	158.91	Σεπ-15	213.37	Οκτ-14	212.94	Οκτ-13	210.23	Οκτ-12
Α. Κάτοικοι Εσωτερικού (Α1+Α2+Α3)				-	129.70		130.54		178.47		177.38		163.73	
Α1. Γενική Κυβέρνηση				-	8.62		8.87		13.97		16.99		8.49	
Α2. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις (Α2.1+Α2.2+Α2.3)				-	19.85		19.99		28.90		25.58		24.25	
Α2.1. Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις				-	1.70		1.79		2.85		3.08		2.35	
Α2.2. Λοιπά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα				-	3.74		3.74		4.92		4.42		3.63	
Α2.3. Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις				-	14.41		14.46		21.13		18.08		18.27	
Α3. Νοικοκυριά και ΙΜΚΙ				-	101.23		101.68		135.60		134.80		131.00	
Β. Κάτοικοι Λοιπών Χωρών Ευρωζώνης				-	1.23		1.21		1.44		1.44		1.46	
Γ. Μη Κάτοικοι Ευρωζώνης				-	26.87		27.16		33.47		34.12		45.04	
Δείκτες Εμπιστοσύνης														
Οικονομικό Κλίμα - Συγκριτικό Δείκτης Εμπιστ.	m	(3), (7)	ΜΔ	Ναι	86.5	Νοε-15	86.5	Οκτ-15	102.8	Νοε-14	91.4	Νοε-13	82.0	Νοε-12
Βιομηχανία														

Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών

Δρ. Πλάτων Μονοκρούσος
Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank

Δρ. Τάσος Ανασταάτος
Αναπληρωτής Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank

Ιωάννης Γκιώνης: Ερευνητής Οικονομολόγος
Στυλιανός Γώγος: Οικονομικός Αναλυτής
Άννα Δημητριάδου: Οικονομική Αναλύτρια
Όλγα Κοσμά: Οικονομική Αναλύτρια
Αρκαδία Κωνσταντοπούλου: Βοηθός Ερευνητικής Ομάδας
Παρασκευή Πετροπούλου: Οικονομική Αναλύτρια G10
Δρ. Θεόδωρος Σταματίου: Ανώτερος Οικονομολόγος
Γαλάτεια Φωκά: Ερευνητρια Οικονομολόγος

Eurobank Ergasias SA, 8 Othonos Str, 10557 Athens, tel: +30 210 33 37 000, fax: +30 210 33 37 190, contact email: Research@eurobank.gr

Eurobank Οικονομικές Μελέτες

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στο <http://www.eurobank.gr/research>

- **Daily Overview of Global markets & the SEE Region:** Ημερήσια επισκόπηση με τις βασικές μακροοικονομικές εξελίξεις στην αγορά της Ελλάδας και τις παγκόσμιες αγορές
- **Greece Macro Monitor:** Περιοδική έκδοση για τις τελευταίες οικονομικές εξελίξεις της αγοράς της Ελλάδας
- **Regional Economics & Market Strategy Monthly:** Μηνιαία έκδοση για την οικονομία και τις εξελίξεις της αγοράς ανά περιοχή
- **Global Economy & Markets Monthly:** Μηνιαία ανασκόπηση της διεθνούς οικονομίας και των χρηματοπιστωτικών αγορών

Εγγραφείτε ηλεκτρονικά στο: <http://www.eurobank.gr/research>
Ακολουθήστε μας στο twitter: http://twitter.com/Eurobank_Group

